

2018

Reactienota managementletter

Gemeente Leusden

08-01-2019

Algemeen

Conform de controleverordening heeft onze accountant, BDO, de tussentijdse controle uitgevoerd op basis van de richtlijnen voor de accountantscontrole. De bevindingen van de accountant zijn opgenomen in het bijgevoegde rapport 'Managementletter 2018'. Op 28 januari wordt dit rapport besproken in de werkgroep Financiële verantwoording.

In deze reactie gaan we allereerst in op de uitvoering van de verbijzonderde interne controle en de wenselijkheid van het wel of niet voldoen aan de norm van COS 610. Vervolgens gaan we in op de ontwikkelingen & aandachtspunten jaarrekening 2018. We sluiten af met onze reactie op de gedetailleerde bevindingen en aanbevelingen.

Context en Achtergrond bevindingen tussentijdse controle

Verbijzonderde interne controle en de norm van COS 610

Mede door het toenemende toezicht van de AFM is in de accountantsbranche steeds meer de focus op kwaliteit en de documentatie van de controle. Uit de publicaties van de AFM ontstaat het beeld dat de controle van gemeenten in het verleden niet toereikend was en de accountant in het algemeen de controle beter moet uitvoeren en documenteren. Accountantsorganisaties hebben aangegeven deze bevindingen ter harte nemen en verbeteringen door te voeren in hun controleaanpak. Een van de bevindingen van de AFM betreft het toepassen van de COS 610.

De COS 610 is de controlestandaard waarin de eisen/voorwaarden zijn uitgewerkt waaraan de auditfunctie van een organisatie (de verbijzonderde interne controle) moet voldoen wil de accountant hier gebruik van maken. Onze accountant geeft aan dat deze controlestandaard als norm voor de gemeente Leusden kan worden toegepast. De voorwaarden gaan onder meer over de onafhankelijkheid en positie van de verbijzonderde interne controle functie in de organisatie, de kwaliteit van medewerkers, de kwaliteitsprocedures, de communicatie en rapportages en de uitvoering van de werkzaamheden. Als de gemeente Leusden voldoet aan de norm van COS 610 kan de accountant beperktere reviews doen op de werkzaamheden van onze verbijzonderde interne controle.

De effecten van de geschetste ontwikkeling zien wij terug in het resultaat en de bevindingen van de managementletter. De normstelling aan de COS 610 zorgt er voor dat de controle-eisen hoger liggen. We moeten meer voor elkaar hebben en meer "comfort" bieden aan de accountant. De accountant wil meer aangetoond hebben, meer kunnen steunen op onze processen en controles en meer vastgelegd hebben. Kortom een beweging naar meer "strakker, strenger en strikter" en meer "vinken, vaststellen en verifiëren".

Zoals we ook in de voorgaande reactienota's geschreven hebben vinden wij de ontwikkeling naar verscherpte controle-eisen en de daaruit voortvloeiende extra controlewerkzaamheden en kosten zorgelijk. Er bestaat twijfel of de inspanningen en de kosten die dit met zich meebrengt wel opwegen tegen de maatschappelijke (meer)waarde. Daarnaast hebben wij niet de overtuiging dat al deze inspanningen leiden tot navenant betere interne beheersing en rechtmatig handelen. Het is onze inschatting dat het optuigen van een verbijzonderde interne controle afdeling in BLNP verband voor Leusden structureel een investering van 50.000 euro zal vragen. De besparing aan accountantskosten zal naar verwachting 10.000 euro structureel zijn. Wij en de accountant concluderen dan ook dat het op dit moment niet realistisch en wenselijk is om te voldoen aan de eisen van COS 610.

De accountant geeft dan ook aan dat de huidige uitvoering van onze verbijzonderde interne controle een passende vorm is.

Ontwikkelingen & Aandachtspunten jaarrekening 2018

Notitie rente (p. 6)

Wij hebben het renteschema uit de notitie rente in de paragraaf financiering van de begroting opgenomen en gaan dit ook doen voor de jaarrekening. Hiermee wordt inzicht gegeven in de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.

Notitie Materiële vaste activa en asset management (p. 6 & 7)

Wij gaan onze nota materiële vaste activa in het voorjaar 2019 actualiseren. Ook zijn we bezig om onze beheersplannen te actualiseren. De 0-meting t.b.v. gemeentelijke gebouwen loopt en dient als basis voor de nieuwe overeenkomst die in 2019 wordt gesloten. Er wordt gewerkt aan een nieuw GRP (gemeentelijk rioleringsplan). Recent (2018) is de 4-jaarlijkse weg-inspectie uitgevoerd op basis waarvan we binnenkort een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) gaan maken. Daarnaast gaat het beleidsplan spelen in het 1e kwartaal van 2019 uitgewerkt en gelijk geactualiseerd tot een (meerjaren) uitvoeringsplan voor vervanging/renovatie. Conform advies van de accountant gaan we een analyse opstellen ter onderbouwing van onze materiële vaste activa en onderhoudsvoorzieningen in onze jaarrekening.

VPB Grondbedrijf (p.7)

Onze accountant adviseert om tijdig in overleg met onze fiscaal adviseur te beoordelen of het ondertekenen van een vaststellingsovereenkomst (VSO) inzake de VPB voor het grondbedrijf wenselijk is. Wij zijn voornemens om dit te doen.

VPB Afval (p. 7)

Wij gaan bij de jaarlijkse inventarisatie VPB voor de algemene dienst in kaart brengen wat de fiscale gevolgen zijn van het standpunt van de belastingdienst inzake inzameling en verwerking afval.

Sportvereniging en toepassing sportvrijstelling (p.8)

Wij zijn begonnen met de voorbereidingen om tijdig de aanvraag voor deze specifieke uitkering in te kunnen dienen.

Koepelvrijstelling (p.8)

Onze accountant adviseert om de financiële impact van deze wijziging in kaart te laten brengen en eventuele alternatieven te bezien. Wij zijn voornemens om dit te doen.

Her)berekening mengpercentage / beoordeling labeling (p.8)

De accountant adviseert om de btw-labeling regelmatig te (her)beoordelen. Deze herbeoordeling voeren we al regelmatig uit. Hiermee geven we al opvolging aan het advies van de accountant.

Re-integratie (p.8)

Van begin af aan hebben we de BTW zoveel mogelijk gedeclareerd bij het Btw-compensatiefonds. Voor ons is een teruggaafverzoek dus niet aan de orde.

Schoolmodel (p.9)

De accountant adviseert om te inventariseren of deze recente uitspraken van de Hoge Raad in het kader van btw-besparing schoolgebouwen financiële gevolgen kunnen hebben. Voor Leusden heeft de uitspraken van de Hoge Raad geen impact omdat wij geen gebruik gemaakt hebben van een dergelijke fiscale constructie.

Werkkostenregeling (p.9)

De accountant geeft aan dat het van belang is dat vergoedingen, verstrekkingen en zaken die ter beschikking worden gesteld aan werknemers op een juiste wijze worden geadmistreerd en aangewezen worden als eindheffingsbestanddeel onder de werkkostenregeling. Wij beoordelen periodiek de uitvoering van de werkkostenregeling. Op 23 februari 2012 is met de Belastingdienst een convenant afgesloten in het kader van het Horizontaal toezicht. In juli 2018 heeft de belastingdienst monitoring uitgevoerd op het proces Loonheffingen. Het is de verwachting dat de Belastingdienst begin 2019 de resultaten van haar beoordeling gaat terugkoppelen.

ZZP-ers (p.9)

De accountant adviseert om werkrelaties met ZZP-ers kritisch te (blijven) beoordelen en de gemaakte afspraken op te nemen in de juiste modelovereenkomst. Onze standaard werkwijze is dat onze personeel adviseurs controleren of de overeenkomsten met ZZP'ers passen binnen de VNG modelovereenkomsten, of dat wij zelf het contract opmaken op basis van een VNG modelovereenkomst. Hiermee geven we al opvolging aan het advies van de accountant.

Afkoopbedragen grafrechten (p. 10)

De accountant vraagt om voorafgaand aan het opstellen van de jaarrekening 2018 te inventariseren of we een voorziening afkoopbedragen grafrechten moeten vormen. Wij gaan deze inventarisatie uitvoeren voor aanvang van de jaarrekeningcontrole en zo nodig de voorziening gaan instellen.

Notitie Materiële vaste activa en asset management (p. 10)

De accountant adviseert om een analyse te maken ter onderbouwing van de materiële vaste activa in jaarrekening. Wij nemen het advies van de accountant over.

Bevindingen materiële processen

De factsheets en detailbevindingen in de bijlagen van de accountant helpen ons te kijken waar verbeteringen mogelijk zijn. Daarbij zien we dat vooral het zichtbaar maken en documenteren van interne controles en aansluitingen bijdraagt aan een verbetering van de beoordeling van de beheersing. We kiezen ervoor om de bevindingen, zover mogelijk, op te pakken die hoog scoren op risico en impact.

Wij zijn van mening dat de controles die we regulier uitvoeren en de aanvullende werkzaamheden die we gaan verrichten voldoen om over de jaarrekening 2018 een goedkeurende controle verklaring te gaan ontvangen.

Bevinding 1: Planning & Control – Actualiseren nota's (p. 29)

Onze accountant raadt aan om alle nota's te beoordelen en waar nodig te actualiseren naar de huidige tijd. Specifiek voor de actualisatie van de Nota verbonden partijen kunt u denken aan het benoemen van het te voeren risico management zoals dit momenteel reeds wordt uitgevoerd en hierbij tevens de rol van de raadsrapporteurs benoemen.

Reactie college:

Hoewel het college ziet dat de sturing op en verantwoording over de verbonden partijen met de introductie van de werkwijze zoals verwoord in de Nota verbonden partijen sterk verbeterd is, neemt het college deze aanbeveling over en gaat met de raad bespreken op welke wijze de nota en de rol van de raadsrapporteurs geëvalueerd en geactualiseerd kan worden.

Verder zijn we momenteel bezig om de Nota's Materiële vaste activa, Grondbeleid, Risicomanagement te actualiseren.

Bevinding 2: Planning & Control – Beheersing memoriaalboekingen (p. 30)

Onze accountant adviseert om te onderzoeken of het mogelijk is een afgedwongen control in te bouwen in de financiële administratie zodat een tweede persoon moet autoriseren voordat de boeking wordt doorgevoerd.

Reactie college:

Deze aanbeveling nemen we over.

Bevinding 3: Planning & Control – Procesbeschrijvingen (p. 31)

Onze accountant adviseert om de bestaande procesbeschrijvingen te actualiseren dan wel procesbeschrijvingen op te stellen.

Reactie college:

Deze aanbeveling nemen we niet over. In de dagelijkse gang van zaken maken we niet of nauwelijks gebruik van procesbeschrijvingen. Daarnaast hebben we niet de capaciteit om alle bevindingen op te pakken en kiezen ervoor om onze aandacht en middelen in te zetten op de bevindingen met hoge mate van impact en risico.

Bevinding 4: Inkopen en aanbestedingen – Prestatielevering (p. 33)

De accountant adviseert om binnen de mogelijkheden van onze administratie leverbonnen en dergelijke op te slaan ter onderbouwing van de rechtmatigheid van de kosten.

Reactie college:

Deze mogelijkheid biedt ons financieel systeem niet. In samenwerking met onze accountant voeren we wel periodiek steekproeven uit om de prestatielevering vast te stellen.

Bevinding 5: Inkopen en aanbestedingen - Preventieve controle op type aanbesteding (p. 34)

De accountant benadrukt het belang om de workflow rondom inkopen en aanbesteden zodanig in te richten dat verplichte consultatie van onze inkoopadviseur kan worden afgedwongen. Daarnaast adviseert de accountant om tijdig spendanalyses uit te voeren om mogelijke issues inzake het interne aanbestedingsbeleid alsook EU aanbestedingen tijdig te signaleren.

Reactie college:

Onze medewerkers zijn verplicht om voor inkopen boven de € 5.000 een inkoopchecklist in te vullen en zorg te dragen voor de volledigheid van het aanbestedingsdossier. Wij zijn voornemens om te onderzoeken in hoeverre we onze interne beheersing kunnen verbeteren door eerder in het proces (voor de gunning) een inkoopadviseur te betrekken bij de beoordeling van de inkoopchecklist.

Wij gaan de spendanalyse tijdig voor aanvang van de jaarrekeningcontrole opstellen zodat in het geval van mogelijke issues deze kunnen laten beoordelen door onze aanbestedingsjurist.

Bevinding 6: Inkopen - Ontbreken van verplichtingenadministratie en contractenregister (p. 35)

De accountant adviseert om een verplichtingen administratie te implementeren.

Reactie college:

We nemen de aanbeveling om een verplichtingen administratie in te voeren niet over. Het voordeel van een verplichtingenadministratie is dat de verplichtingen uit het voorgaande jaar op een juiste manier verantwoord worden in de jaarrekening. Bij ons speelt dat niet, omdat we onze jaarrekening vrij laat opstellen vanwege het sociaal domein. Daarmee zijn de verplichtingen vrijwel altijd al voldaan (in rekening gebracht door onze leveranciers). Het beoogde voordeel weegt niet op tegen het nadeel van de verzwaring van ons administratief proces. Wel hebben we in 2018 het contractenregister geïmplementeerd.

In onze zorgadministratie nemen we wel de toekenningen die via de Lariks lopen voor zorg in natura op als verplichting om zo meer grip te krijgen op onze bestedingen in het sociaal domein.

Bevinding 7: Inkopen en aanbestedingen - Facturen zonder routing (p. 36)

De accountant geeft aan dat de bevinding opgevolgd is en hiermee afgewikkeld.

Bevinding 8: Inkopen en aanbestedingen – Betaalomgeving (p. 37)

De accountant beveelt aan de rechten van de Raborekening in te perken. Dit is opgevolgd in 2018 en hiermee afgewikkeld.

Bevinding 9: Personeel - Controle mutaties salarissen (p. 39)

Onze accountant adviseert voor het uitbetalen van de salarissen een controle op de uitbetaling uit te voeren, waarbij de salarissen over de huidige periode worden vergeleken met voorgaande periode aan de hand van een was-woordt-lijst (standenregister).

Reactie college:

Deze aanbeveling nemen we over en is al eind 2018 ingevoerd.

Bevinding 10: Inrichting salaris administratie (p. 40)

Onze accountant adviseert om zorg te dragen voor een éénduidige werkwijze voor de salarisadministratie voor alle vier de gemeenten in BLNP verband.

Reactie college:

Deze aanbeveling nemen we over. Binnen BLNP verband zijn we bezig om op een projectmatige manier onze werkwijzen voor het verwerken van salarissen op elkaar af te stemmen. Vanwege verschillen in het beleid van de gemeenten is het

momenteel nog niet mogelijk om geheel eenduidig te werken. Hierom gaan we waar mogelijk ons beleid harmoniseren.

Bevinding 11: Toetsing subsidieaanvraag (p. 43)

Onze accountant adviseert om op het moment van de ontvangst van de subsidieaanvraag deze zichtbaar inhoudelijk te toetsen.

Reactie college:

Deze aanbeveling nemen we niet over. Met onze eigen verbijzonderde interne controle maatregelen controleren we integraal de grootste 10 subsidies waarmee we meer dan 90% van de subsidielasten gecontroleerd hebben.

Bevinding 12: Periodieke aansluiting subsidieadministratie (p. 44)

Onze accountant adviseert om een periodieke aansluiting te maken tussen de sub administratie van de subsidies en de financiële administratie.

Reactie college:

De accountant geeft aan dat de bevinding opgevolgd is en hiermee afgewikkeld.

Bevinding 13: Periodieke aansluiting vergunningenadministratie (p. 46)

De accountant adviseert om op belangrijke rapportagemomenten een aansluiting te maken tussen de sub-administratie van de omgevingsvergunningen en de financiële administratie.

Reactie college:

We maken periodiek een aansluiting tussen de sub-administratie van de omgevingsvergunningen en de financiële administratie. We gaan onderzoeken of het moment van het maken van deze aansluitingen kan aansluiten bij het opstellen van de voor en najaarsnota's.

Detailbevindingen IT Systemen

Bevinding 1: Logische toegangsbeveiliging (p. 49)

Onze accountant adviseert om diverse maatregelen te nemen o.a. implementeren procedures en controles.

Reactie college:

Deze aanbeveling nemen we over. We zijn hiermee in 2018 gestart en zijn voornemens eind 2019 onze werkzaamheden af te ronden inzake ons financieel systeem.

Bevinding 2: Wijzigingsbeheer (p. 50)

Onze accountant adviseert om diverse maatregelen te nemen o.a.:

- Het proces rondom wijzigingsbeheer middels een uniforme procedure en centrale vastlegging in te richten zodat aanvragen, testen, en akkoord centraal inzichtelijk zijn.
- Het wijzigingsbeheerproces voor Key2Financiën verder aan te scherpen door bijvoorbeeld gebruik te maken van gestandaardiseerde testplannen, testresultaten en een formeel akkoord voor installatie in productie.
- De testwerkzaamheden en het akkoord voor in-productie bij Key2Financiën structureel vast te leggen conform bovengenoemde aanbevelingen.

Reactie college:

Deze aanbeveling nemen we over. We zijn hiermee in 2018 gestart en zijn voornemens eind 2019 onze werkzaamheden af te ronden inzake ons financieel systeem.

Bevinding 3: IT-continuïteit (p. 51)

De accountant raadt aan om de sleutels van de serverruimte in een afgeschermd ruimte te bewaren, waardoor alleen geautoriseerd personeel toegang heeft tot de heeft tot de serverruimte.

Reactie college:

Deze aanbeveling nemen we over.